

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ 2013

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

ΜΑΘΗΜΑ: ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ

A.1.

Παραδείγματα από το απόσπασμα.

→ το μεταφυσικό στοιχείο: στίχος 43 – 44, 49, ο ήχος που ακούει ο Κρητικός δεν μπορεί να παρομοιαστεί με κάτι γήινο, με κάτι που υπάρχει στον ανθρώπινο κόσμο, με κάτι που μπορεί να παραχθεί από τα ανθρώπινα.

→ η αγάπη για την πατρίδα: στίχος 40, τονίζεται ιδιαίτερα η αγάπη του Κρητικού για το νησί του, καθώς το αντικρούζει όταν παίζει το σουραύλι του στον Ψηλορείτη.

→ η εξιδανίκευση του έρωτα: στ. 50, ο Κρητικός εξιδανικεύει το αίσθημα του έρωτα καθώς συγκρίνει την ένταση των συναισθημάτων που προκαλεί ο Θάνατος με τον έρωτα.

B.1.

Στους στίχους 23 – 28 ο Σολωμός δίνει την πρώτη αποφαστική παρομοίωση σχετικά με τον ήχο που ακούει ο Κρητικός. Η αναφορά του γίνεται με μια ακουστική και στη συνέχεια με μια οπτική εικόνα. Περιγράφεται η κοπέλα, η οποία πηγαίνοντας στη βρύση, τραγουδάει για τον έρωτά της, συμπληρώνοντας το σκηνικό με τα χαρακτηριστικά της φύσης. Στο στίχο 26 δίνεται ο χρόνος, καθώς «τ'άστρο του βραδιού» είναι η σελήνη. Το αποτέλεσμα του τραγουδιού της κοπέλας είναι ότι η «φύση λυγίζει» από την ομορφιά του ήχου της (στ. 28).

Στους στίχους 35 – 42 παρουσιάζεται η τρίτη αποφαστική παρομοίωση. Ο ήχος που ακούει ο Κρητικός δεν μοιάζει ούτε με τον ήχο που ακουγόταν από το σουραύλι του. Αυτή η εικόνα διαδραματίζεται πάλι μέσα στη φύση, και μάλιστα στο στίχο 37 δίνεται η χρονική στιγμή, όταν ο ήλιος έλαμπε. Η οπτική εικόνα που κυριαρχεί σχετίζεται με τη φύση, καθώς ο Κρητικός βρίσκεται στον Ψηλορείτη και αντικρίζει όλη την αγαπημένη του πατρίδα (στίχος 38).

Ο Σολωμός επιλέγει τη χρήση των εικόνων κάνοντας ζωντανότερο το κείμενό του και θέλοντας να δώσει όλες τις πληροφορίες για τις αναιρέσεις του ήχου παρουσιάζοντας την πηγή του ήχου, το χρόνο, τον τόπο και την αιτία του ακούσματος.

B.2.

→ στίχος 29: μεταφορά (που σέρνει τη λαλιά του), το αηδόνι αποκτά υπερφυσικές ιδιότητες καθώς συμμετέχει στο μεγαλείο της φύσης.

→ στίχος 31: μεταφορά, υπερβολή, ο ήχος του αηδονιού χαρακτηρίζεται με υπερβολή «ως γλυκός», δίνοντας έτσι ο Σολωμός τη δύναμη των στοιχείων της φύσης.

→ στίχος 32: με την επανάληψη του «μακριά» δηλώνεται η ένταση του ήχου και η μεγάλη εμβέλειά του.

→ στίχος 33: μεταφορά (έλιωσαν τ'αστέρα), όταν παύουν να φαίνονται τ'αστέρια καθώς ξημερώνει και για ακόμη μια φορά δίνεται η συμμετοχή της φύσης.

Γ.1.

Εδώ δίνεται το τέλος της περιπέτειας του Κρητικού με το γνωστό «σχήμα κύκλου». Ο Κρητικός φτάνει σε εκείνο το ακρογυάλι που έβλεπε από μακριά όταν ακόμη προσπαθούσε, μέσα στα μανιασμένα κύματα, να σωθεί ο ίδιος και να σώσει και την αγαπημένη του. Αν και χαρούμενος, που έφτασε εκεί που ήθελε, διαπιστώνει ότι η αγαπημένη του είναι νεκρή. Σε αυτό το σημείο σταματά η αφήγηση κάπως απότομα, καθώς ο Σολωμός δε μας πληροφορεί περαιτέρω για τις αντιδράσεις ή τις σκέψεις του πρωταγωνιστή.

Δ.1.

ΟΜΟΙΟΤΗΤΕΣ

→ Ο Κρητικός ακούγοντας τον ήχο, κάνει την πρώτη αποφαστική παρομοίωση αναφερόμενος σε μια ερωτευμένη κοπέλα που τραγουδά τον έρωτά της στο δάσος. Η Ρηνούλα στον ύπνο της βλέπει ότι η ίδια βρισκόταν στο δάσος με περίεργα λουλούδια και δέντρα που της ήταν άγνωστα.

→ Ο Κρητικός, στην προσπάθειά του να σωθεί ο ίδιος και να γλιτώσει την αγαπημένη του, ακούει ένα εξωπραγματικό ήχο. Μια γλυκιά μελωδία ακούει και η Ρηνούλα ενώ βαδίζει στο δάσος, σα χορωδία, όπου μάλιστα διακρίνει τη φωνή του αγαπημένου της, του Σωτήρη.

→ Στο στίχο 51 φαίνεται η επίδραση του ήχου στην ψυχή του Κρητικού, που τον κάνει «να θέλει να βγει από το κορμί του και να τον ακολουθήσει». Αντίστοιχα επιδρά και η φωνή του Σωτήρη στην ψυχή της Ρηνούλας που την αγγίζει σε βάθος, νιώθοντας η ίδια ένα χάδι απόκοσμο.

ΔΙΑΦΟΡΕΣ

→ Ο Κρητικός αισθάνεται ότι το βιώνει το άκουσμα του ήχου και τις συνέπειες αυτού του ακούσματος, αντίθετα η Ρηνούλα τα βλέπει όλα αυτά στον ύπνο της.

→ Ο Κρητικός βρίσκεται σε κατάσταση ζωής και θανάτου καθώς προσπαθεί να σωθεί, ενώ η Ρηνούλα λόγω του υψηλού πυρετού της, ονειρεύεται τον αγαπημένο της Σωτήρη, ο οποίος πιθανότατα να βρίσκεται μακριά της, κάτι που φαίνεται από το τέλος του αποσπάσματος του Ναπολέοντα Λαπαθιώτη, αφού η Ρηνούλα όταν ξυπνάει αρχίζει και κλαίει.